

דפדף החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - כבסקר

הישיבה נפתחה בשעה 10.10עדותו של סא"ל מיכאל גרינברג

מה שפך המלא?

היו"ר אגרנט:

ספץ אלוף מיכאל גרינברג.

סא"ל גרינברג:

אתה מצהיר בהן צדק לומר את האמת.

היו"ר אגרנט:

כן.

גרינברג:

העדות שלך היא סודית וגם הדיון הוא סודי.

היו"ר אגרנט:

אתה מפקד של איזה גדוד?

היו"ר אגרנט:

גדוד 904.

גרינברג:

חספר לנו כמה דברים על קורות חיך .

היו"ר אגרנט:

נולדתי בראש פינה ב-1939. גמרתי בית-ספר עממי

גרינברג:

בראש פינה; למדתי בבית-הספר החקלאי כנהלל. התבניסתי

לצה"ל לנח"ל בנובמבר 1956 לאחר מיכצע קוש. הלכתי לאחוזי פיקוד, לקורס מ"כ

ולקורס קצינים מטעם המרעין. שרתי בנח"ל עד לקצין כמ"מ קורס מכ"ים, לאחר

סכן הייתי קמ"ן וקמ"צ בגוש חל-חי עד 1963. לאחר מכן הייתי מ"פ בגדוד 906.

הייתי בבה"ד 1 מט"ח ועוזר מורין ראשי - עמ"ד - הייתי בפו"מ, בית הספר

לפקוד ולמטה בשנת 1969. לאחר מכן הייתי שנה והצי כאג"ם מכצעים, ראש מדור

צפון. חזרתי לנח"ל להיח"ת קצין אג"ם בפיקוד שנה ונתמניתי כאוגוסט 1973

למב"ד גדוד 904. כמו-כן אני נשוי עם שלושה ילדים.

איפה היה גדוד 904 לפני פרוץ המלחמה?

היו"ר אברנט:אלא
הוא לא גדוד כמחנה אחד, הוא גדוד מפוצל, אבל הגדודגרינברג:

היה סורגב בפרוץ המלחמה כשש היאחזויות, מתוך ארבע

היאחזויות ברצועת עזה, שחיים בערבה; פלוגת העסוקה מיכצעית בשארם-אל-שיך
ועוד פלוגת העסוקה מיכצעית בחעלה.

באיזה מוצבים?

לסקוב:

בחעלה, במפצח ג'.

גרינברג:

זה היה במדעוויים?

היו"ר אברנט:

כן, בכפר. אני לא זוכר כרגע את השם שיש לכפר,

גרינברג:

קוראים לו הכפר, במזה, בראס סודר, ומפצח ג' הייתה

כל יום יוצאת פלוגה למפצח א' ולמפצח ב' לתצפית לשם. מפצח ג' היה מוצב גדול
ומפצח היו יוצאים כל יום ~~מפצח~~ למפצח א' ולמפצח ב'.

איפה היית אתה?

היו"ר אברנט:

אני הייתי ברצועת עזה.

גרינברג:

מתי עד מתי?

נבצאל:

כל הזמן. מיום שנתמניתי מג"ד ועד היום.

גרינברג:

לא ביקרת במקומות האלה?

נבצאל:

ועדת החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - בכור

סא"ל מיכאל גרינברג!

אני אסביר אולי את מהות הגדוד. זה לא גדוד כמנ
 גדוד גולני וגדוד צנחנים שיוצא למלחמה, אלא גדוד המורכב משש היאחזויות
 מפורצות ועוד שתי פלוגות העסוקה מבצעות את הפעולות ~~אשר צריכות להם~~
 פיקודית ומיבצעית למרחבים ששם הם נמצאים. הפלוגה בשארם-אל-שיך למרחב שלמה;
 והפלוגה ^שיתה כחעלה היתה כפופה במקרה זה לפלוגה 14. בערכה הפלוגה היתה
 שייכת למחוז אילת וצופר למחוז הנגב.

זו לא תשובה לשאלתי. העובדה שהן כפופות כאופן מיבציע
 אין פירוש הדבר שלך אין עסק אחם.

נכנצאל:

מיבציעת אני לא פוקד עליהן.

גרינברג:

זו לא השאלה, השאלה היא איפה היית.

נכנצאל:

אני הייתי כרצועת עזה בהיאחזות של הרצועה.

גרינברג:

כל המלחמה?

היו"ר אגרנט:

כן.

גרינברג:

זאת אומרת שאינך יכול להעיד על קורות המוצבים בחעלה?

לנדוי:

בהחלט לא.

גרינברג:

אחם לא יכול?

היו"ר אגרנט:

אחם יכולים לשאול אותי, אבל אם שואלים אותי על המלחמה

גרינברג:

אני יכול לספר מהתחקיר שלי של המפ" שחזר משם.

חגיד לנו איפה היית מה-3 באוקטובר עד ה-6 באוקטובר

נכנצאל:

ישיבה ל"א - ברוקר

סא"ל מיכאל גרינברג:

ב-3 באוקטובר הייתי בגדוד, במיפקדת הגדוד בעזה;

ב-4 באוקטובר - מיפקדת הגדוד יושבת ברפיח, אבל ההיאחזויות פזורות ברצועת

עזה.

אתה היית במיפקדת הגדוד?

היו"ר אגרנט:גרינברג:

כן. ב-4 באוקטובר הייתי כאולגה, במיסווחים, הייתה

אלפיות של פיקוד הנח"ל בקליעה, ודרך-אגב הגדוד שלי

זכה במקום השני, אבל זה לא קטור לזה.

ביום ששי, ערב יום הכיפורים ב-11.00 נסעתי הביתה.

לראש פינה?

ידין:

לא, אני גר בנחל עוז, כאשר עברתי להיות מג"ד ברצועה

גרינברג:

עברתי לגור בנחל עוז. כל מי שהיה צריך לנסוע לחופשה

בחתאם ללוח החופשות נסע לחופשה, חיילים ומפקדים, כאשר בצהרים קיבלתי טלפון

הביתה ונאמר לי שעלי לברוק את אמצעי הכוננות שבגדוד. אני שאלתי האם אני צריך

להחזיר את כולם מהבית ליחידה, נאמר לי שבשכ"ל זה מספיק שנברוק את אמצעי הגיוס

והקריאה, למרות זאת לקחתי על עצמי את האחריות והוריתי למפקד החורן עוד מביתי

להזעיק חזרה את כל חיילי הגדוד.

לאחר הטלפון הזה נסעתי לגדוד לרפיח. בדרך עברתי

בכל אחת מארבע ההיאחזויות ברצועה ובדקתי את המצב. ביפתיים החלו לקרוא

בחזרה את החיילים; נתתי הפסיון להגברת הכוננות והשמירה בכל ההיאחזויות.

זה כולל את התעלה?

היו"ר אגרנט:

ועדת החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - נבוקר

סא"ל מיכאל גרינברג:

לא. והגעתי למיפקדת הגדוד. בערב ליל יום כיפור, לאחר שכל החיילים חזרו להיאחזויות עברתי שניה בכל ההיאחזויות, ונידאתי שכולם הגיע, ושאכן נושאי הכוננות והשמירה הוגברו בהיאחזות.

מטעם מי שלפנני אליך? נבנצאל:

מיפקדת פיקוד הנח"ל. גרינברג:

למי היו כפופים ארכאה המעוזים? לסקוב:

בתעלה? לחטיבה 14. זה היה גדוד 52 של חטיבה 14. גרינברג:

לך לא היה כל קשר למעשה עם המעוזים? הינ"ר אברנט:

פרט לקשר נפשי ורגשי לא היה לי שום קשר. גרינברג:

אני דווח לשאול שאלה יוחר ספציפית, מסתמית היתה ידין:

הפלוגה במעוזים, אותה הפלוגה?

אולי מסביר את השיטה. כל חודשיים ישנה החלפה גרינברג:

כקו, כאשר הפלוגה הזאת מורכבת מחיילים נחלאים הנמצאים

כשל"ט, שרוח ללא תשלום זה נקרא, ומתוך השלש הם צריכים לחת ארבעה חודשי תעסוקה מיבצעית. הסידור הוא שנותנים חודשיים בתעלה, ולאחר חודשיים עוברים

לשארם-אל-סיך להמשך התעסוקה. בסך-הכל ארבעה חודשים ומשתחררים אלה לאחר

מכן חציה להמשך שלשט או אם הגיע זמנם להשתחרר מזה"ל ככלל.

ועדה החקירה 23.12.73

ישיבה ל"א - בכור

סא"ל מיכאל גרינברג:

זה צבא סדיר?

הי"ר אגרנט:

זה המסלול הנחל"אי כולל שנה של"ט, למעשה יותר

גרינברג:

נכון 14 חודש של"ט מתוכם ארבעה חודשי העסוקה,

היתר זה שהייה במשק בעבודה קלאית וכו'.

הסגל הוא סגל סדיר של גרוד 904. המפקדים הם

מפקדים סדירים של היחידה.

כל זה במסגרת שרות סדיר? השאר זה היה בעצומה

הי"ר אגרנט:

קלאית במשק?

כן.

גרינברג:

אחרי כן רשמה ס.ט.

לפני כן רשמה לצ
מט

- 11 -

ועדה החקירה - 23.12.73
ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

היו"ר א. אברנס: אתה אומר שהסגל הוא קצינים של שירות סדיר?

מ. גרינברג: קצינים ומכ"ים. מי שמהקצינים בקבע, אז הוא בקבע.

נבנצאל: ביום כמו ערב יום הכיפורים, מפקדת פיקוד הנח"ל

טלפנה ואמרה: תוודא, אבל אין צורך לקרוא לאנשים

בחזרה. מה גרם לקרוא לאנשים בחזרה?

מ. גרינברג: כנראה הנסיון שלי מימים עברו.

נבנצאל: מה זה "כנראה", הלוא אתה מדבר על עצמן, אז אתה

יודע מה גרם לך.

מ. גרינברג: השיקול שלי היה, שבכל אופן זה יום הכיפורים, וכדאי

לעשות את זה כבר. זה היה הטלפון הראשון שנאמר לי בו

משהו. היום אני יכול לומר עוד משהו מבחינה אנושית. ביום ששי בערב,

כאשר הייתי ביחידות הדתיות שלי, הלכתי עם מצפון לא נקי, כי הזעקתי אנשים

מבני-ברק. אבל למחרתו, כאשר פרצה המלחמה, סיפרתי לאשתי הקרובה אלי,

שאני לא יודע מי עזר/לי שפעלתי כך.

ידין: נחזור לבעיות עם הפלוגה הזאת. אתה אומר שבפרינציפ

חודשיים כך וחודשיים כך. עכשיו, קונקרטיה הפלוגה

הזאת, מתי היא הייתה בקו.

מ. גרינברג: היא החגימה ב-4.9.

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

מ. גרינברג: פלוגת הנח"ל כחעלה. היא התגייסה ב-4.9. היא באה לואקואום ומתייחסת מחדש, מקבלת פנקס חוגר. לאחר מכן מה-4 - 6 לספטמבר, היא הייתה בירושלים בסידרת חינוך. בסידרת החינוך הזאת כיום האחרון, אני נחתי לבס הרצאת סג"ד על הגדול וגם נחתי להם כמה נקודות שצפיתי מהם שהם יתנהגו כראוי בחעלה. אולי עוד מלה - ב-4.9 בקליטה בואקואום גם כן הייתי בבסיס הקליטה, היכן שנקלטו. במקביל לסידרת החינוך, הייתה כיתה חיילים בקורס אב"ח. הם יצאו לחופשת שבת, כל הפלוגה, כל החיילים, הסגל נשאר בחעלה. הם יצאו לחופשה מה-7.9 עד ה-9.9. כיום א' הם אצאג התיצבו בפיקוד הנח"ל, ב-9.9, הוסעו לגדוד, הצטיירו בציווד יחידתי והוסעו לבלוזה לאימון מאוג. לאימון לקראת הכניסה לקו. האימון הזה באחריות האוגדה, כמובן שזה יורד למטה לאיזו שהיא יחידה. עד-12 לספטמבר. ב-13 לספטמבר הפלוגה הוסעה מהמאוג בבלוזה לחעלה, נכנסה לקו, כאשר הפלוגה הותיקה יצאה, עברה דרך מפקדת הגדוד ויצאה לחופשת שבת. כאשר הפלוגה הותיקה הזאת כיום ראשון ירדה באוטובוסים לשארם לחודשיים נוספים.

ידין: מ-13.9 הפלוגה הזאת הייתה בקו ועד תחילת המלחמה?

מ. גרינברג: כן.

ידין: מה-13.9 ועד ה-3.10 אחת ביקרת אותם אי פעם?

מ. גרינברג: חיובי.

ידין: אולי תספר לנו מה היה בקו?

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

מ. גרינברג: כיום ההחלפה ירדתי אחס לתעלה ונידאתי שאין שום

בעיות או תקלות לגבי הפלוגה החדשה שנכנסה לקד.

כאשר בערב חזרתי חזרה לגדוד.

היו"ר אגרנט: באיזה יום זה היה?

מ. גרינברג: ב-13 לספטמבר.

ב-4.10 הסמג"ד שלי ביקר בקו, וגם כן לא הועלו בפניו שום בעיות. לי אישיה היתה מתוכננת ירידה ליום ב', ה-8 לאוקטובר, לתעלה.

היו"ר אגרנט: זה לא יצא לפועל?

מ. גרינברג: זה לא יצא לפועל. למרות שב-9.10 ירדתי עם עוד מ"פ

ועוד שני לוחמים וחשבתי שנוכל לחבור למ"פ שלי במזח.

חשבתי שאוכל להגיע אל המ"פ שלי במזח. הצלחתי להגיע עד לחפ"ק של האוגדה והחטיבו

כמיתלה, זו אוגדה 252 וחטיבה 14. שהיחי שם יום שלם. דברתי עם הסמח"ט שאולי

אפשר לארגן כוח לחבור אליו; דברתי עם אלוף משנה ישראל גרניח על כך.

נאמר לי שהיו נסיונות עד עתה, זה עלה באבידות רבות וזה בלתי אפשרי.

דברתי מספר פעמים באלחוט עם המפ' שלי, לנסות לפחות לעודד אותו.

ובלילה, כאשר נוכחתי שאין שום סיכוי לחבור, חזרתי לגדוד כרצועה.

היו"ר אגרנט: 6 בין ה-9 וה-10 לחודש?

מ. גרינברג: כן, אחד משני הימים האלה. בעליתי אפילו הצעות

כפני הסמח"ט, אולי דרך היס להגיע למזח; אולי פשיטה

רגלית, כאשר כוח יחדור ישירות.

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

הוא לא גמר לענות על שאלתי.

נבנצאל:

אני ביקשתי שיגיד עד ה-6 לאוקטובר. ב-5 באוקטובר היה

ליל יום כיפור.

עברתי בהאחזויות.

מ. גרינברג:

אחר-כך, לאן?

נבנצאל:

לגדוד. הייתי בגדוד.

מ. גרינברג:

כאשר פרצה המלחמה?

נבנצאל:

כאשר פרצה המלחמה הייתי אצל המח"ט 64 כישיבה בעזה.

מ. גרינברג:

זה היה בצהריים.

ביום כיפור כבוקר, איפה היית?

נבנצאל:

בגדוד.

מ. גרינברג:

ברצועה?

היו"ר אברנט:

כן.

מ. גרינברג:

אחרי שהיית בהאחזויות בערב, מאז היית בגדוד, כל הזמן?

נבנצאל:

חיובי.

מ. גרינברג:

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מ. גרינברג

לסקוב: האם ידעת או האם אמרו לך כי ניתנה פקודה לפנות את האנשים במעוזים. או כשאתה באת לחסיכה זה מיוזמתך דיברה להתקשר אתם וכו'.

מ. גרינברג: כל זה נעשה מתוך יוזמה אישית שלי.

לסקוב: ולא ידעת אם ניתנה פקודה מאלוף הפקיד או שר הבטחון או הרמט"כל או מפקד האוגדה?

מ. גרינברג: לא.

לסקוב: האם לקחת חלק בדרך-שיה שהיה עם המעוז, אם ייכנע או יחמסד?

מ. גרינברג: לא.

ידין: כאשר פרצה המלחמה ב-6 לאוקטובר, היית באוגדה. ידעת אז שתהיה איזון מלחמה עד השעה 14.00? אתה באת לישיבה בצהריים האם הייתה איזון ידיעה לך כמג"ד, שיש מלחמה או שתהיה מלחמה? פרט להרגשה הכללית של מחו ושל כוונות.

מ. גרינברג: לא.

היו"ר אגרנט: לא דובר על אפשרות שתפרוץ מלחמה?

מ. גרינברג: באותו יום, אף אחד לא אמר לי. מספר ימים לפני כן, פגשתי חבר שלי, סגן אלוף כמודיעין, ענף 5. שמו עמוס. אז הוא התה בה-סבך. הגנר הוא סגן-אלוף ולא עובר בענף. הוא סיפר לי שהכוונות בצנא הסורי היא מעל ומעבר למה שהיינו רגילים כאשר היינו יחד. שיש שם

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג

36 סוללות "6.א.ס" ממש בקו, ויש שם מעל 100 סוללות ארטילריה, ורוב הצבא הסורי נמצא על הגבול.

היו"ר אגרנט: כתוצאה מהשיחה הזאת?

מ. גרינברג: זה נתן לי איזון שהיא מחשבה שהמצב הוא חסור.

ידין: אבל כשאתה באת לישיבה, עוד לא קיבלת באותו רגע, כמג"ד, שום ידיעה רשמית שתהיה מלחמה?

מ. גרינברג: לא.

ידין: ואז התחילה הישיבה.

מ. גרינברג: המח"ט התחיל בישיבה ואמר שתהיה ידיעה ברדיו על מלחמה בשעה 18.00. הריון היה בשעה 14.00. והוא פתח את הרדיו, ואז שמענו שלמעשה החלה ההתקפה. והוא אמר: "או, התחילה המלחמה". הוא אמר שתהיה הפעלת רדיו. ואז אמרנו: בוא נפתח, אולי נשמע משהו. ושמענו ברדיו.

נבנצאל: כמה אנשים היו לגרוד בחעלה ומה היו האבידות?

מ. גרינברג: סך הכל הפלוגה מנתה 90 חיילים, כולל מפקדים. האבידות הם: 10 הרוגים. 38 שבויים.

נבנצאל: כל השבויים חזרו?

ועדת החקירה - 23.12.73

ישיבה ל"א

סגן-אלוף מיכאל גרינברג:

מ. גרינברג: כן.

ידין: פצועים, לא היד?

מ. גרינברג: היו פצועים.

המספר שאתן לכם לגבי הפצועים איננו מדויק.

פצועים מהשבי?

ידין: לא, לא מהשבי.

מ. גרינברג: פצוע אחד פונה ביום ראשון כלילה, ה-7 לחודש. מ"כ

אחד אולי פלדהיגם נפצע והוא פונה מאחד המעוזים. יהד

אחו גם פונה חרוב אחד.

בנצאל: נעדרים יש גם פן, חוץ מזה?

מ. גרינברג: לא.

היו"ר אגרנט: אחת לא קיבלת אף פעם פקודה לפנות את המעוזים? זה לא

נוגע לך?

מ. גרינברג: הלואי והייתי מקבל את הפקודה הזאת.

היו"ר אגרנט: אני מודה לך מאד על עזרתך.